

בת עיין

פנינים יקרים מתורתו של הרה"ק ר' אברהם דוב מאווריטש בן הרה"ק ר' דוד זיע"א בעצמ"ס הקדוש "בת עיין" - נלב"ע י"ב כסלו תר"א

פרשת מקץ			
שבת הנוכה			
הדה"נ	מדצ"ש	ר"ת	י-ם
16:05	17:21	17:59	
ב"ב	16:19	17:22	17:54
מ"ע	16:13	17:22	17:57
חיפה	16:08	17:20	17:52
אשדוד	16:20	17:23	17:56

גליין 105

בגדל מעלת הלימוד בספה"ק בת עיין

משך כל הדורות לא מש הספר הקדוש 'בת עיין' מעל שולחן מלכים - מאן מלכי רבנן, צדיקי הדורות. וכמו שמביא הרה"ק מטהאש זי"ע בספרו "עבודת עבודה" (עמ' מ"ט): "כ"ק אאמור" זי"ע היה לומד בקביעות בספרו הקדוש 'בת עיין' בכל יום שבת קודש בבוקר קודם התפילה. וגם כדאי ללמוד הרבה בספרו הקדוש, כי הספר מלא הארות והדרכות האין לזכות ליראת ה' בלב אמת וכיצד לקנות מידות טובות ובפרט מדת הענוה ושפלות הרוח. ויש כח מיוחד להתעורר על ידי לימוד ספרו הקדוש, כי כידוע לא הניח המחבר בנים אחריו ל"ע, על כן מפני שלא הוריש כחו ודרכו על ידי בניו הורישו על ידי תורתו שבספרו הקדוש".

- רמזים נפלאים במצות נר הנוכה -

ולכן אמרו חז"ל (שבת כ"א): מצות נר הנוכה על פתח הבית מבחויץ, ובשעת הסכנה מניחה על שולחנו ודיו, פירוש, עיקר מצותה להניחה על פתח מבחויץ, כדי להאיר לכל בחינות החיצונים [היינו ענינים גשמיים], רצה לומר מי שיכולת בידו לעסוק בענינים גשמיים בשוק ככוונה טובה כדי להעלותם לקדושה, זהו בוודאי מה טוב ומה נעים, וזהו עיקר המצוה של נר הנוכה להיות מבחויץ, מבחינת חוץ כנ"ל. אבל בשעת הסכנה, רצה לומר שמתירא להכניס את עצמו לבחינת חיצונית לדברים גשמיים כדי להעלותם, כי שמא אין יכולת בידו כל כך להתגבר על היצר הרע [וימשך אחר ענינים גשמיים], אזי מניחה על שולחנו ודיו, רצה לומר יזהר מאד על כל פנים בענין שולחנו, רצה לומר באכילה ושתיה, שתהיה בבחינת דיו, היינו בחינת הסתפקות, שיהיה בחינת ד' סיפוקו בלבד כדי לעבוד אותו יתברך בכח האכילה והיא, ולא למלאות תאוותו, חוס תאוות אכילה שיש לו, וכן ירגיל את עצמו בכל המידות, בתחילה לקרר כל חוס תאוות גשמי של כבוד ושל גסות הרוח וכל תאוות עולם הזה, ועי"ז אולי ירחם ה' שיוכה לבוא לבחינת ענוה, ומצות נר הנוכה מבחויץ ג"כ להאיר בהמאור הנ"ל [היינו שיוכה לבוא לעיקר המצוה של נר הנוכה שהוא בחוץ, דהיינו שיאיר גם בחוץ].

ולזה רמזו חז"ל באמרם (שם) מצוותה משתשקע החמה וכו', רצה לומר התחלת ועיקר מצותה להשקיע החמה, היינו שאור ה' יאיר וישקע בלבו כנ"ל, עד שתכלה רגל מן השוק, בחינת רגל גשמי היינו תאוות גשמיים, מן השוק, רצה לומר אפילו בשעת עסקו בבחינת שוק, יהיה כלה ונכלה בחינת רגל, היינו תאוות וזרות אשר לא לה' המה נקראים רגל לגבי בחינת עבודתו ה' יתברך שהוא בחינת ראש. ומהו רגל, רגל דתרמודאי, לשון שינה ותרדימה, כי המעשה בלי כוונת השם יתברך נקרא תרמודאי, בחינת תרדימה, בחינת שינה.

אמנם עיקר הבחינה להשיג על ידה למצות נר הנוכה מבחויץ, הוא דוקא ע"י שפלות וענוה באמת, כאברהם שאמר (בראשית י"ח, כ"ז) 'ואנכי עפר ואפר', ועי"ז זכה לבחינת הנ"ל, וגם דוד המלך ע"ה אמר (תהלים כ"ב, ז) 'ואנכי תולעת ולא איש' [רבינו מביא את ענין דוד בהקשר להמשך].

ואפשר לומר קצת רמז, שלזה תקנו הגאונים לומר הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם, פירוש שקדושה גדולה יש בוודאי בהנרות, ומי שזכה לבחינת 'תולעת ולא איש', בחינת ענוה באמת, הוא יכול להשיג ע"י נרות של חנוכה השגה נפלאה ותיקון התהו כנ"ל, אבל אנחנו שאין לנו בחינת שפלות באמת בחינת תולעת, וזהו ואין לנו רשות, רשות היא גימטריא 'תולעת', שמרמז לבחינת ענוה, שנוכל להשתמש בהם [אין לנו רשות, היינו שאין לנו בחינת 'תולעת' שבנימי רשות, ולכן אינו יכולים להשתמש בנרות החנוכה ולהשיג על ידם הקדושה], היינו שע"י בחינת רשות, בחינת ענוה, היינו יכולים להשתמש בהם ולהשיג על ידם השגה נפלאה בחינת קדושה כנ"ל. אלא לראותם בלבד, פירוש, עכ"פ מצוה הוא לנו לראותם בלבד, אע"פ שאין לנו שום בחינת שימוש בהם, עד אשר יערה עלינו ה' רוח ממרום שנוכה לשום בחינת עבודה בענוה [שנוכה לעבודת הענוה]. אמן, כן יהי רצון.

- חנוכה הוא תיקון התהו -

חנוכה הוא תיקון התהו, וכמאמר הכתוב (בראשית א', ב'-ג) 'והארץ היתה תהו וגו' ויאמר אלהים יהי אור' וגו', אור זה מרמז לאור של נר הנוכה, נר מצוה ותורה אור' (משלי י', כ"ג). ואע"פ שבריאת העולם היתה בראש השנה, מכל מקום ידוע ששלימות הבריאה היתה אח"כ מעט מעט בכל עת ועת כידוע, ושלימות תיקון התהו היתה בחנוכה [ראה בענין זה בשל"ה הק' (פר' וישב-מקץ-ויגש תורה אור, בהגה"ה) וז"ל: יש עוד סוד בדבר, הנה חנוכה שבו היה חנוכה ביהמ"ק, והוא רומז לחינוך העולם, כי העולם נברא בשביל התורה וקיום המצוות, והיוונים רצו לבטל תורה ומצוות ישראל, וכשגברו החשמונאים אז נתגברו התורה והמצוות, ממילא נתחנך העולם. וכמו שהעולם נברא בכ"ה לחודש, כי העולם נברא בכ"ה לאלול, וכמו שאמרו (ר"ה י'): העולם נברא בתשרי, זהו בריאת האדם, אבל התחלת הבריאה בכ"ה לחודש, וכמו שכתבנו כ"ה לחודש. וכמו שראשית הבריאה יהי אור', כן מצות חנוכה בנרות, וכמו שאור הראשון נגנו ואין משתמשין בו (הגיה"ה י"ב), כן הנרות הללו אסור להשתמש בהן, ורמז לדבר 'יהי אור' 'יהי עולה כ"ה].

והתחלת התנוצצות הנס חנוכה היתה מאברהם, כמאמר המגיד זללה"ה (מאור עיניים מקץ ד"ה זמן שיעור) על 'נלכה עד פה' (בראשית כ"ב, ה'), עד בחינת כ"ה כסלו שהוא חנוכה [חז"ל ה'מאור עיניים': כן רמז אברהם אבינו ע"ה על חנוכה באומרו 'שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד פה', הוא כ"ה בכסלו, שהתפלל שינצחו את היוונים בימי מתתיהו], וזהו שאמרו חז"ל [וזה"ק ח"א פ"א:] אל תקרי 'בהבראם' (בראשית ב', ד) אלא 'באברהם', פירוש, הכתוב 'אלה תולדות השמים והארץ' ראשי תיבות 'תהו' (תיקון ת"י ג'), ונתקן ע"י 'בהבראם' היינו 'באברהם', גימטריא 'ג"ר', לרמזו למה שאמרנו שבחינת תהו נתקן ע"י אברהם בנר חנוכה כנ"ל, שהוא קיים מצות ברית מילה שהוא קיום העולם כמאמר הכתוב (ירמיה ל"ג, כ"ה) 'אם לא בריתי יומם ולילה' וכו'.

וזהו שאמר הכתוב (בראשית י"ח, א) 'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל' כי חוס היום, פירוש, לאחר המילה התחיל התיקון של תהו ע"י 'פתח האוהל' המרמז לבחינת נר חנוכה שמצוותה על פתח הבית, וגם היה ביתו פתוח לרווחה להכניס אורחים, ולגייי גרים, שכל זה היה תיקון התהו [ראה בגמרא (ע"ז ט'). שבהיות אברהם בן ג"ב שנה התחיל לקרב אנשים אל התורה, וא התחילו ב' אלפים תורה ונגמרו ב' אלפים תהו]. ורצה לומר, שעיקר תיקון התהו הוא להעלות המידות הגשמיים מבחינת קליפות, מבחינת התהו, ולהעלותם למקורם ולשרשם לקדושה, היינו שכל עשיותיו של אדם במילין דעלמא בחוץ יהיה לשם שמים, ותמיד יהיה יראת ה' נגד פניו, ותמיד יכוון לעבודתו יתברך, ובוזה יעלה כל עשיותיו ומדותיו הגשמיים מבחינת תהו לבחינת קדושה.

וזהו בחינת הכנסת אורחים, שמכניס כל הבחינות שהיו בתהו, לבחינת קדושה, בחינת תיקון, כדאיתא [ראה בספר דברת שלמה (לוצק, פרשת תזריע) וז"ל: שנתתי בשם מורי זללה"ה (המגיד ממעורטש זי"ע) על מה שאמרו חז"ל (שבת כ"ז.) גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכניה, ר"ל הכנסת אורחים הם ניצוצות הקדושים שמעלה הצדיק מעמקי הקליפה, זה יותר מהקבלת פני השכינה]. וזהו ג"כ הבחינה של מגייר גרים, להכניס אותם לבחינת קדושה, ולזה נקרא ג"כ בחינת הכנסת אורחים, וזהו בעצמה תיקון התהו כאשר מעלה אותה לקדושה, ובכל זה עסק אברהם אבינו ע"ה, והיה ביתו פתוח לרווחה, רצה לומר להאיר לכל הבחינות של תהו כדי להעלותם.

הוצאת הגליין והפצתו מוקדש

לעילוי נשמת סבי מורי הר"ר שרגא פייבל פאלק בן ר' שלמה צבי זצ"ל ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה שלימה ובריאות איתנה וישועות מעל הטבע לדוד בן רגיד רגינה ולר' שלמה אליעזר בן גיטל מלכה ולזהבה בת מלכה ולשולמית בת פרחא ולחנה בלומה בת צילה בתושח"י

לתורם הנדיב ה"י יהי רצון שבזכות הצדיק זי"ע יזכו הוריו שיחיו, לרפוש ובריאות איתנה וישועות מעל הטבע. וכן רפוש ובריאות איתנה לו ולכל משפחתו. נחת יהודי מכל משפחתו, וזיווגים הגונים לכל יוצאי חלציו, וסייעתא דשמיא והצלחה בכל אשר יפנה.

מתוך הספ"ק 'באר מים חיים' בעריכת הרב אריה ולדמן שליט"א - נו"נ להרה"ק המחבר זי"ע
פרשתנו ממשיכה בתיאור קורותיו של יוסף במצרים, תיאור עלייתו לגדולה, ובהמשך ירידתם של בני יעקב למצרים ומימוש הדרגתי של חלומות יוסף שקראנו בתחילת פרשת וישב.
אולם הקשיים העצומים בהבנת התנהגותו של יוסף כלפי אחיו ואביו מביאים את רבינו בעל ה'באר מים חיים' זי"ע לחזור להבנת הדברים לעומקם.
וכך כותב רבינו: נתתי אל לבי להבין במעשה יוסף בעניינים האלה שבכולם דרכו נפלאה ונסתרה. ורבינו מקשה 4 קושיות בסיסיות:

א' האחד - מה כיוון יוסף לצער את אחיו ואביו כ"כ פעם אחת ושתיים? והלוא וודאי בצדקותו מחל להם תיכף בנסעו מאיתם, ובפרט אחר שעלה לגדולה וראה כי אלהים חשבה לטובה, ושוב אין מקום להתרעם עליהם! ואם היה קטן בעיניו צער אחיו, למה לא חס על צער אביו הזקן, איה כבודו ומוראו?
ב' מדוע מסר יוסף נפשו להביא את בנימין למצרים? איך לא חשש הוא ג"כ פן יקראנו אסון, והוא אחיו חביב עליו כנפשו?! וג"כ ציער את אביו במידה שאין לשער.

ג' מפני מה בכל הזמן שהיה במצרים, לא שלח להודיע לאביו איה הוא, להסיר ולהפיג צער אשר נתאל עליו ימים רבים. ובפרט אחר שעלה למלוכה והיה סיפק בידו לעשות כל אשר יחפוץ, [כפי שכותב גם בעל האור החיים הקדוש בפרשת ויגש (מ"ה, כ"ו)].

ד' יש להבין, מפני מה כל גדולת יוסף מעודו, הכל היה ע"י שני חלומות? בתחילה בעודו בבית אביו, חלם שני פעמים אחד באלומים והשני בשמש וירח, ואח"כ בבית הסוהר, פתר שני חלומות, שר המשקים ושר האופים. ואח"כ בחלום פרעה, חלם שני חלומות בפרות ושיבולים. והלוא דבר הוא?
וכעת רבינו מתרץ את כל הקושיות הנ"ל והדברים נפלאים ממש!

וכך כותב רבינו: ואמנם כל אלה באחת יבוארו, והוא, כי נודע אשר כל עיקר ירידת יוסף למצרים לא היה אלא בכדי ליישר דרך לפני בני ישראל כאשר יבואו לגור במצרים לעבוד ולמשא, שיוכלו להתקיים שם, ולצאת משם שלא ישקעו נפשם בטומאת זוהמת מצרים בחמישים שערי טומאה שבה, שאז לא היו יכולים לצאת משם לעולם. כי אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים, ועל כן אפו את הצבצ עוגות מצות... כי לא יכלו להתמנהמה, כי אם היו שהים במצרים רגע כמימרא, היו נכנסים ח"ו לשער החמישים של הטומאה. וע"כ מיהר הקב"ה וגאלם (ע"פ ויקר' ל"ב, ה').

והדבר שהיה להם זכות כדי להיגאל, היה היותם גדורים מן העריות והלוא קליפת מצרים היא ערות הארץ, והם היו שטופי זימה, וישראל נשמרו מקליפה זו, למרות שלא היתה להם התורה לתבלין ליצה"ר.

ועיקר התגברותם היה בזכות יוסף הצדיק שירד למצרים וכבש דרך לבני ישראל בעומדו בנסיון באשת אדוניו, וכך יכלו גם ישראל לכבוש תאוותם.

אך זאת יש לדעת, כי כבישת יצר העריות החלה עוד מימות אברהם ושרה שירדו למצרים ואח"כ יוסף הצדיק ואח"כ אביו יעקב וכל השבטים, על עבודה רבה היא זו, ויוסף צפה בחכמתו כי רק אם יהיו כל שבטי י"ה במצרים והמרכבה תהיה שלימה, אז יוכלו להצליח במשימתם.

רבינו מזכיר מושג קבלי מ'ספר היצירה' (המיוחס לאברהם אבינו), ברמק ה' משנה א' - ב' מופיע המושג י"ב גבולי אלכסון' שהם בעצם צלעות של תיבה שלה יש 6 פאות ו-12 צלעות הקושרות את פינותיה זו לזו. י"ב הצלעות מכוונות כנגד י"ב שבטי י"ה, וכן כנגד 12 אותיות של 3 שמות הבורא ית"ש: אהי"ה-הוי"ה-אדני". רק המכנה השלם של י"ב גבולי אלכסון, יכול להכניע את קליפת מצרים ולהרביץ שם קדושה כדבעי.

לכן, טורח יוסף להביא למצרים בחשאי את כל אחיו כולל בנימין, ובהמשך את יעקב אבינו. **רבינו** מביא בשם האר"י הקדוש כי כשרוצים לייחד את שם הבורא, צריך תחילה לעשות הייחוד בחשאי מפתח התיצונים המתנגדים להכנסת הקדושה. ולכן יעקב התחתן קודם עם לאה שענינה כרות והיא בסוד **עלמא דאתכסיא**, ובהמשך עם רחל שהיא יפת תואר ויפת מראה, בעלמא דאתגליא.

ועבור זה סבל יוסף כל הצער הזה ושמר מלהודיע לאביו איה מקום כבודו, וציער את אחיו אחת ושתיים, וגלגל בכוח עד אשר הביא את בנימין איתם, כי בהיותם בלתי בנימין אחיהם, אי אפשר להיות הייחוד בשלימות. שאין השכינה שורה על דבר חסר, וראה שיבואו כולם עם בנימין, והכל בחשאי שלא יודע לאיש, ואח"כ היה בקול כאשר התודיע לאחיו והוריד את יעקב אביו למצרים בגלוי...

יעקב אבינו הוא הכולל שלושות האבות, ונקרא 'בחיר האבות'. האבות רומזין לבחינת המוחין, שכל אחד מהם נקרא על שם הוי"ה, וע"כ הראו זאת ליעקב בחלומם. כי 'חלם' אותיות 'חלם', ולחם בגימטריא 78, שהוא גימטריא של 3 פעמים שם הוי"ה 26X3=78. יוסף' עולה למספר קנ"ז [156] שהוא שש פעמים הוי"ה: 6X26=156, מרמז על שני ייחודים שעושה יוסף, לתת ולעילא, ולכן הוא חולם שני חלומות: בחלום הראשון, מאלמים אלומים~מתבואת הארץ~ייחוד תחתון. ובחלום השני, פגישתו עם שושן וירח וכוכבים~ייחוד עליון. וע"כ כל גדולת יוסף היתה בשני חלומות.

אגב, יעקב עצמו הוא פעמיים 'אלהים' עם האותיות, ומרמז על ייחוד תחתון בלבד. [יעקב=182. 'אלהים'=2X86 (האותיות)=182].

ורבינו מרחיב את פעולותיו של יוסף בכבישת הדרך לבני ישראל: יוסף הוא הצדיק לעילא ולתתא. הוא קושר ייחוד עליון לייחוד תחתון, ועל ידו יתקון הכל בתיקון הנכון. ומי שחלק לו אלוקים בינה ויודע דעת עליון ברזין דאורייתא, אשר באו בקבלה איש מפי איש עד משה רבינו שקיבל מפי הגבורה, ונתגלו ע"י התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ותברין בספר הזוה"ק והתיקונים, ואחריו שארי המקובלים כמו הרמב"ן והראב"ד שקיבלו מפי אליהו ואחריהם הרב איש אלוקים בוצינא קדישא רבי יצחק לוריא אשכנזי, אשר ממש עיר קדיש מן שמיא נחית, ללמד דעת לדורות הבאים איך לייחד שמיא דקוב"ה ושכינתיה בכל דברי הארציות, בכוונת אכילה ושיחה וזיווג ושראי דברים, שאין שיעור וערך לחשיבות בחינה זו...

ובהמשך כותב רבינו: ואכן בחינה זו נוקבת ויורדת עד ביאת משיח צדקנו, וכל עיקר עיכוב ביאת משיח בימים האלה, הנקרא 'עקבתא דמשיחא', הכל עבור שצריך לתקן דברים שאדם דש בעקביו, והמה דברים התחתונים הנעשים בגשמיות הארץ לקשת בהם את השכינה בייחודים עליונים...

כי כל אדם זה עיקר עבודתו עד ביאת משיח צדקנו לבוא לבחינת יוסף לייחד הארץ לשמים שלא לעשות שום דבר ממחשבה ודבור ומעשה ותנועה קלה שבקלות בלתי לה לבדו.

ועל כן יוסף הוא בגימטריא שש פעמים הוי"ה, והוא מתקן את ששת ימי בנין העולם בשם הוי"ה, ומחבר את כל העולם לשמים.

ואם כן, מתורצות כל השאלות ששאל רבינו, וכל מה שרצה יוסף, הוא להוריד למצרים בחשאי ובגלוי, את המרכבה השלימה, י"ב שבטי י"ה ואביהם, ולכבוש את קליפת מצרים לפני בני ישראל העתידים להיות במצרים רד"ו שנים בגזירת ברית בין הבתרים.

עד כאן דבריו הנפלאים של רבינו זי"ע

מאוצרו של מורנו הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א

חנוכה - ימי חינוך והתחדשות

בגמ' (שבת כ"א): 'מצות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר אחד לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך'.

ומן הראוי להתבונן בטעם הדבר שתקנו חז"ל למהדרין וכן למהדרין מן המהדרין צורה אחרת באופן קיום המצוה ממי שאינו מהדר, ולא מצינו כן בשאר מצוות, וכגון לגבי אתרוג, שבין המהדרין ובין שאינם מהדרין נוטלים 'אתרוג' אחד, אלא שזה המהדר נוטל אתרוג נקי יותר או נאה יותר או גדול יותר, אבל לא שמענו שהמהדרין יקחו שני אתרוגים וכדו'.

ונתבאר בדברי הרה"ק השפת אמת זי"ע (תר"ס ד"ה איתא המהדרין) שכל ענייניו של נר חנוכה הוא 'התחדשות' בעבודתו ית"ש, לעקור את ה'הרגל' ועשיית המצוות כמצות אנשים מלומדה, על כן תיקנו שבכל יום ידליקו באופן שונה מיום אתמול, בכדי שלא יתרגל להדלקת נר חנוכה, אלא בכל יום יהיו בעיניו כחדשים, ויגש אל המצוה מתוך התעוררות הלב בהתלהבות מחודשת.

והנה, הפוסקים מקשים, מדוע קבעו חז"ל את ימי חנוכה להלל והודאה ולא למשתה ושמתה, ואילו פורים נקבע ליום משתה ושמתה, ותירץ הב"ח (סוף סימן תר"ט) כי עיקר הגזירה בפורים היתה מפני שנהגו בנופם מסעודתו של אותו רשע (מגילה י"ב), וכיון שהפגם היה בגוף, על כן נענשו בגזירת כליון הגופים, דהיינו להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים רח"ל, ועל כן ישבו בתענית לענות את גופם עד שנתבטלה הגזירה, לפיכך כאשר עינו את גופם וצמו שלשה ימים ועשו תשובה נתבטלה הגזירה, ולפיכך גם היו"ש שנקבע לדורות תיקנו בו ריבוי אכילה ושתייה שהם צרכי הגוף כדי לזכור עיקר הנס. אבל בחנוכה היתה עיקר הגזירה מפני שנתרשלו בעבודה, ועל כן נענשו שביטלו מהם העבודה שהיא צרכי הנפש, כדתניא בברייתא (אוצר המדרשים אינשטיין עמ' 193) שגורו היוונים כי ביטול קרבן התמיד וטימאו את כל השמנים וביטלו מלהדליק נרות המנורה, ומשום הכי היתה דרך חזרתם בתשובה ע"י שמסרו החשמונאים את נפשם על העבודה, וכמו כן הושיעם ה' ע"י כהנים עובדי עבודה בבית ה' ועשה להם נס נבנות, וגם לדורות קבעו להדליק נרות תחת אשר הערו למות נפשם על קיום העבודה, ולהלל ולהודות להקב"ה שהיא עבודה שבלב. עכ"ד.

ותמה השם משמואל' זי"ע (מקץ תר"פ ד"ה ועם דרכנו) שלא מצינו בשום מקום שהחסירו בני ישראל אפילו קרבן אחד בימים ההם, וא"כ במה 'נתרשלו בעבודה'. אלא מבאר, שוודאי הקריבו בני ישראל את הקרבנות אלא ש'נתרשלו' הכוונה, שהיה זה מתוך קרירות ובעצלתיים, וכמצות אנשים מלומדה בלא התעוררות רגשות פנימיות הלב, וע"כ נגזר עליהם לבטל את העבודה, וכאשר החשמונאים מסרו נפשם לחידוש העבודה הרי בזה תיקנו את הפגם מעיקרו, שהוכיחו שהעבודה יקרה בעיניהם עד שמוכנים למסור את הנפש בעדה, על כן הגדיל הקב"ה לעשות עמהם נס ופלא בנצחון על היוונים.

וכן רמזו צדיקים בלשון חז"ל (שבת כ"א): 'מצוותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק', דהכוונה היא לבטל את ה'רגילות' בקיום המצוות.

ומתאמרא בשם ה'חתם סופר' זי"ע, דבגמרא (שבת ק"ה): איתא 'כך אומנותו של היצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד', כי עצת היצר הרע היא לומר לאדם 'עשה כך' בלא מחשבה וכוונה תחילה, דהיינו כמצוות אנשים מלומדה, והמקיים באופן זה את המצוות אוי לבסוף יש ביד היצר אף לומר לו 'לך עבוד'...

מעתה, הזמן גרמא לעזוב את כל ההרגלים, ואפילו מעשינו הטובים ייעשו מעתה עם חיות והתלהבות, כמי שמקיימה בפעם הראשונה בחייו, אחר געגועים של שנים רבות...

(באר הפרשה - מקץ - חנוכה)